

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

МАКЪ

№ 221 (22910)

2023-рэ илъэс

МЭФЭКУ

ШЭКИОГЪУМ и 30

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклиубгъохэр

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Шоблэшшхэм ягъэсап!

Ижырэ лэпэлэсэныгъэу тилъэкъ хэлъыгъэ шоблэшшыным зыщыфагъэсэхэрэ десэхэр Адыгеим щызэхашагъэх. лутлэным икыупклын, игъэгъушын, ипхын, иблэжын — зэклэ пкыгъом ишын зышлэрэ лэпэлэсэхэр ыгъэхъазырынхэр ипшъэрылъэу культурэмклэ Министерствэм десэхэр кызэлуйхыгъэх.

Ахэр регъэклогыгъэным лъэкъ культурэм и Гупчэ фагъэзагъ, клэлэгъаджэу кырагъэблэгъагъ зэльашлэрэ шоблэшш лэпэлэсэу Гьуклэ Замудин. Агъэсэнэу кыыхахыгъэхэр культурэм иунэхэм ялофшлэхэр ары. Ахэм шыклэр арагъашлэмэ, нэужым ежъхэри яшлэныгъэхэмклэ нэмыклэхэм адэгощэжынынхэ алъэклынхэр гухэлъ шъхьал.

Шъугу къэдгъэкыжынын мы гъемафэм, шышъхъэлум лутлэныр еджаклохэм зэраугоигъагъэр, ащ фэгъэхыгъэ къэбарыр тигъэзет нэклиубгъохэм къащыхэ-

тыутыгъагъ. Ащыгъум аугъоигъэгъэ лутлэныр джы гъушыгъэ, ащ елпытыгъэу ятлонэрэ десэр зэхашагъ. Ащ кыдыхэлпытэгъагъ лутлэныр гъушыгъэр зэтефыгъэныр, нахъ лъэкпышлэхуэ плуаблэм хэхащтхэр кыыхахыгъэнхэр ыкли ахэр блэгъэнхэм фэгъэхъазырыгъэнхэр. Десэр лъэкъ культурэм и Гупчэ шыклуагъ.

«Плуаблэ зышлышъоу непэ тиреспубликэ исыр нэбгыритлэ — Гьуклэ Замудинрэ ащ ипшъашъэу Тлэшъу Мэзагъорэ. Мы ижырэ лэпэлэсэныгъэр дгъэклогды

хъухэштэп, ар нахъ нэбгырабэмэ алэклэдгъэхъаныр типшъэрыл. Зэклэ дгъасэхэрэ шоблэшш бэлэхъ мыхъунхэкли хъун, ау нэбгырэ заулэ къахэклымэ разэ тыхъушт» — кыыхегъэщы лъэкъ культурэм и Гупчэ илофшлэу Даур Рэмэзан.

Зэклэмклэ шоблэ гъэсаплэм нэбгырэ 40 фэдиз къеклоплагъ. Ашлогъэшлэгъонэу ахэм аушэтырэ амалхэр кызылэклагъэхэ. Гушылэм пае, алэрэ десэм лутлэным иугоиклэ щызэзыгъэшлагъэхэм ащыщэу Шэуджэн районым кыкылыгъагъэхэр нэужым ежъхэм язакъоу шыпагъэх.

Якъуаджэхэм лутлэныр къащыраупкылыгъ ыкли шоблапхэр шагъэхъазырыгъ.

«Тарихъ хъугъэ-шлагъэу плытэ хъушт джыдэдэм хъурэр. Мыщ фэдэу жъугъэу нэбгырабэмэ шоблэшшынын алэ кырагъэхъанэу зэрэфэахэр, мы десэхэр зэрэзэхашагъэхэр сэрклэ гушлуагъу. Шоблэшшынын клоды хъуштэп. Ар тилъэкъ культурэ изы баиныгъ», — ело Гьуклэ Замудин. Плуаблэм ишын ар илъэс 40 хъугъэу дэлажъэ. Илофшлэн

(Икляух я 5-рэ нэклиуб. ит).

Правительствэм изэхэсыгы

АР-м иминистрэхэм я Кабинет изэхэсыгы Адыгеим и Лышхьэу Къумпыл Мурат зэрицагэм мы илээсым имэзигъу бюджет юфышлэхэм ялэжъапкэ зынэсын фаеу шытыгэм зэрэлягъэзсыгэм, къуаджэхэр зыфэныкыо юфышлэхэм апае унэхэр зэрагъэпсыштхэм, лъэпкэ проектхэм адиштэу социальнэ мэханэ зилэ псэуалэхэр зэралыштхэм ыкйи нэмыкйи юфыгъохэм щатегушылагъэх.

Бюджетым епхыгъэ юфышлэхэм ялэжъапкэ къэлэтыгъэнымкйэ 2012-рэ илээсым Урысыем и Президент жьоныгъоклэ унашъоу ышлыгъэхэр зэрагъэцалэхэрэм АР-м финансхэмкйэ иминистрэу Виктор Орловыр къатегушылагъ. Ащ къызэриуагъэмкйэ, илээсыр къызыхагъэм щегъэжъагъэу бюджетым епхыгъэ юфышлэхэм ялэжъапкэ тыдэрэ лъэныкыокйи рахъухъэгъэгъэ лъэаплэхэм щанагъэсыгъ. Ау ар афэгъэхыгъэп псауныгъэм икъэу-хъумэн фэгъээзгъэ врачхэу, гурыт, нэмыкйи медицинэ юфышлэхэу шлокйи зимылэ медицинэ страхованием къыхиу-бытэхэрэм. Гурыт лэжъапкэхэм экономикэм зыкызырещалэтыгъэм епхыгъэу мылькоу зыфышыкълэштхэр шлокйи зимылэ медицинэ страхованиемкйэ Федеральнэ фондым къыхагъэ-кышт субвенциехэмкйэ рагъэ-кыжын ямурад.

Республикэм ипашэ къызэрэхигъэшыгъэмкйэ, мы юфыгъомкйэ медицинэ юфышлэхэм япрофсоюз закыфигъээзгъагъ. Къумпыл Мурат зэрэхигъэу-нэфыкыгъэмкйэ, зэрэеспубликэу зыгъэумэкирэ юфыгъоу ар щыт, ащкйэ зэшлохыкйэ амалхэр къагъотынхэу лъэныкыо зэфэшхъафхэм япашэхэм пшъэрыл афишлыгъ.

Чыир къызецохъохкйэ зэхэтэ-къон ыльэкышт унэхэм цыфхэр къачлэщыжыгъээн зэрэфаеми мы зэхэсыгъом шытегушылагъэх. Мыекъопэ районым ипсэуплэхэм ащ фэдэ унэ 9 арыт, нэбгырэ 35-рэ ахэм ащэлсэу. Республикэм ипашэ пшъэрыл афишлыгъ хабзэм иреспубликэ, муниципальнэ къулыкыухэр зедэлэжхэзэ, плэлэ кйыкйы ащ фэдэ унэхэм ачлэхэм нэмыкйи псэуплэхэр къафагъотынэу.

«Чыплэ пэлчкйэ генеральнэ план зэхагъэуцагъ. Псэуплэхэм псэуалэхэр ащашлы зыхъукйэ мы документым рыгъозэнхэ фае. Шынэгъо чыплэхэм псэуалэхэр ащашлы хъуштэп. Псэолэшыплэ пэлчкйэ изын тхылыхэр къаратынхэм ыпэкйэ хэбзэуэхумэкйэ къулыкыухэр къыхадгъэлажъэхэзэ уплъэкълунхэр зэхэтщэштхы», — **къылуагъ АР-м и Лышхьэу.**

Къуаджэхэр зыфэ-ныкыохэм апае

Къуаджэхэр зыфэныкыо юфышлэхэм апае унэхэр зэрагъэ-псыштхэм фэгъэхыгъэу къэгущылагъ АР-м мэкъу-мэщымкйэ иминистрэу Къуанэ Анзаур. Зэдиштэу къуаджэхэм хэхъоныгъэ ягъэшыгъэным тегъэпсыхъэгъэ программэм тетэу муниципалитетхэм ящыкълэгъэ юфышлэхэм унэхэр къафыхэхыгъэнхэмкйэ лъэлэу тхылыхэр къатынхэ алъэкышт.

«Чыплэхэм япашэхэм зэхэсыгъохэр адызэхашъушхэ, специалистхэу ахэм ящыкълэгъэхэр эжъугъашлэ. Бизнесри мы юфым къыхэжъугъэлажэ. Мэкъумэщ-къыдэгъэкйыжын комплексым ипредприятиехэу лэжъаглохэр зыфимыкыухэрэр бэ мэхъух. Къэралыгъо программэм ишлуагъэкйэ мэкъу-мэщым ищыкълэгъэ юфышлэхэр

къыфэдгъотын, къоджэ псэуплэхэм джырэ уахътэм диштэрэ унэ зэтегъэлпсыхъагъэхэр ащыт-шын тлъэкышт», — **къылуагъ Къумпыл Мурат.**

Зэхэсыгъом зэрэшыхагъэу-нэфыкыгъэмкйэ, фермерхэр къызэрэкйлэпэлугъэхэм тетэу комбайнерхэм, агрономхэм, механизаторхэм ыкйи нэмыкйи специалистхэм апае фэтэри 6-у зэхэт унэ 3 шыгъэным фэгъэхыгъэ лъэлэу тхылы Кошхъэблэ районым къыгъэхъазырыгъ.

Лъэпкэ проектхэм язэшлохын

Лъэпкэ проектхэм адиштэу гъэсэнэгъэм, псауныгъэм икъэуэхумэн, культурэм япхыгъэ псэуалэхэр шыгъэнхэр ыкйи

яшлоигъоныгъэхэр зэшлотхынхэм иамалхэр тилэх. Мыщ ыпэкйи къэслогъагъ, джыри зэ кыкйэ-сэлотыкыжы: псэуалэ пэлч ыкйэм нэсэу икъоу дгъэлсын фае кытедгъээзжъэу ар кйэ-шыкыжыныу мыхъуным пае. Джырэ технологиехэр жъугъэ-федэх, учреждениеу джы ашы-хэрэр ыкйи агъэцэкълэжыхэрэр тапэкйи икъоу агъэфедэнхэ амал шыланым пае ищыкълэгъэр зэкйэ кыдэшъулыгъ», — **пшъэрыл къыгъэуцугъ Къумпыл Мурат.**

Хэушхъафыкыгъэу республикэм и Лышхьэу социальнэ мэханэ зилэ псэуалэхэм транспортри лъэсрыкълэхэри зэрэкйлэштхэм егупшысэнхэу къафигъэпытагъ.

Сабыибэ зэрыс унагъохэм

зэтегъэлпсыхъэгъэнхэр, инфраструктурэм хэхъоныгъэ егъэшыгъэныр джащ фэдэу зэхафыгъэхэм ащышых.

АР-м иминистрэхэм я Кабинет и Тхъаматэу Кйэрэщэ Анзаур псэлэ шхъалэр ащкйэ кышыгъ. Муниципальнэ образованиехэм атегъэлпсыхъагъэу иминистрэхэм я Кабинет ипашэ къыгъэнэфагъэх псэуалэхэу иплалэм ехъулэу ухыгъэ мыхъуштхэмкйэ гумэкыгъохэр.

Адыгеим и Лышхьэу ащ къылуагъэм къытегушылэзэ къызэрэхигъэшыгъэмкйэ, пшъэдэкълэжъ зыхъырэ къулыкыухэм чыплэ зыгъэлорышлэжыплэхэр ягъусэхэу лъэпкэ проектхэм кыдалытэрэ юфтхъабзэхэр зэшлохыгъэнхэмкйэ шлуагъэ кэзэтыгът юфшлэнымкйэ къатефэрэр ашлэн фае.

«Цыфхэр кйэлх гъэнэфагъэхэр а юфтхъабзэхэм афэтшынхэу кытэжэх — шылакълэу ахэм ялэр нахъышум ыльэныкыокйэ зэблэзыхъушт псэолэ дэгъухэр шыгъэнхэ фае. Федеральнэ пашэхэм яшлуагъэкйэ цыфхэм

къафыхагъэклэрэ чыгу лэххэм ящыкълэгъэ инфраструктурэр ялэнымкйэ юфэу агъэцаклэрэм фэгъэхыгъэ кыбарыми едэ-лугъэх. Ащ даклоу республикэм икълэлэ шхъалэ нахъ зэтегъэлпсыхъагъэ хъуным, гъогухэр нахъыбэу гъэцэкълэжыгъэнхэмкйэ ыкйи шыгъэнхэмкйэ юфтхъабзэу зэрэхъэхэрэм аплэхуащт ахъщэ тедзэ къыфыхэгъэкйыгъэным илофыгъуи тегушылагъэх.

Урысые Федерацием и Президент и Указ

Урысые Федерацием икъралыгъо тынхэр афэгъэ-шъошэгъэнхэм ехылагъ

Гъэсэнэгъэм ыльэныкыокйэ гъэхъагъэхэр зэралэхэм, илээсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырылэу юф зэралэрэм афэшлэ щытхъуцлэу «Урысые Федерацием изаслуженнэ кйэлэегъадж» зыфилорэр афэгъэшъогъэнэу:

Толстова Иринаэ Сергей ыпхъум — Тэхъутэмыкыое районимкйэ поселкэу Яблонскэм имуниципальнэ бюджет учреждениеу «Гурыт еджаплэу N 15-м» икйэлэ-егъаджэ;

Хъалил Светланэ Мурат ыпхъум — Адыгэкалэ имуниципальнэ бюджет учреждениеу «Гурыт еджаплэу N 3-у Ю. И. Лъэустэным ыцлэ зыхъырэм» икйэлэегъаджэ.

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир ПУТИН

Москва, Кремль шэклогум и 23-рэ, 2023-рэ илээс N 895

Икйэлэхым республикэм и Лышхьэу агу къыгъэкыжыгъэ цыфхэм ялэлэхэу къалэкълэхъэхэрэм яхэплэнкйэ теуры-кыуагъэ кызхагъафэ зэрэмы-хъуштыр. Ащ даклоу псэуплэу Гончаркэм кыкйэлэу къутырэу Грушевым екйлэрэ гъогум изытет гъэтэрэзыгъэным епхыгъэу пшъэрыл къафишлыгъ. АР-м и Лышхьэу ащ щыпсэурэ цыфхэм зэлукълэгъу задырелэм а лъэлэмкйэ зыкыфагъээзгъагъ.

АР-м и Лышхьэу ипресс-кыулыкыу
Сурэтхэр: М. Гордышов.

Мыекъуапэ шыкълэшт

Дунаим самбэмкйэ гъогыгу 11 ичемпионэу Хъасанэкъо Мурат ыцлэкйэ агъэнэфагъэ шлухъафтынхэм якъыдэхын фэгъэхыгъэ зэнэкъокъур тыгъэгъазэм и 1 — 3-м Мыекъуапэ шыкълэшт. Къэралыгъом ишъолыр зэфэшхъафхэм къарыкышт спортсменхэр ащ хэлэжъэштхы. Юфтхъабзэр спорткомплексэу «Ошутенэм»

шызэхашэшт. Зэлукълэгъухэр зэрэкйлэштхэм шъуаппынуу зэхэаглохэм шъурагъэблагъэ.

Хъасанэкъо Мурат самбэмкйэ дунаим гъогыгу 11 ичемпион, дунаим и Кубок гъогыгуи 8-рэ, Европэм изэнэкъокъухэм апэрэ чыплэр гъогыгуи 7 кыдихыгъ. Урысыем шыкълэгъэ зэлукълэгъухэм дышъэ медаль 19 къащыфа-гъэшъошагъ.

Кйэтхэгъур макълэ !

Тигъзетеджэхэм макъэ ятэгъэлэу — кыхъащт илээсым иапэрэ мээих икйэтхэгъу уахътэ макълэ. «Адыгэ макъэр» кышъулукулэнэу шъу-фаемэ, мыщ фэдэ уасэхэмкйэ ар кышъутхыкыин шъулэ-кышт: Урысыем и Почтэ икътуамэхэм

Индексэу П4326-р:

мэзи 6-м — сомэ 1150,86-рэ;

мэзи 5-м — сомэ 959,05-рэ;

мэзи 4-м — сомэ 767,24-рэ;
мэзи 3-м — сомэ 575,43-рэ;
мэзи 2-м — сомэ 383,62-рэ;
зы мазэм — сомэ 191,81-рэ.

Индексэу П3816-р, фэгъэкйлэнтхэр зилэхэм апае

мэзи 6-м — сомэ 1130,58-рэ;
мэзи 5-м — сомэ 942,15-рэ;
мэзи 4-м — сомэ 753,72-рэ;
мэзи 3-м — сомэ 565,29-рэ;
мэзи 2-м — сомэ 376,86-рэ;

зы мазэм — сомэ 188,43-рэ.

«Адыгэ макъэр» зычлэшт унэм шъушыкълэштхэу ащ шъукаклозэ шъухыжынын зыхъукйэ, илээсныкыом тегъэшт уасэр — сомэ 150-рэ.

Корпоративнэ шыкълэклэ клатхэхэрэм лъатыштыр сомэ 240-рэ, гъэзетыр 15-м нахъ мымакълэу кышъутхыкыин фае, Мыекъуапэкйэ ар шъуилоф-шлэплэхэм къашъуфылуащэ-жышт.

Лъэхъаным илхъужьхэр

«Щынагъоу сшъхъарытыщтыр кыызгурылозэ а унашъор сшыгъэ»

2022-рэ илэсым мэзаем Адыгеим икыгъэ гуфаклохэм ахэтэу Рустам хэушъафыкыгъэ дзэ операцием кыуагъэ ыкыи непэ кызнэсыгъэм кыулыкъур щехы.

Клэлэ ныбжьыклар кызырэхъуыгъэ унагъом хулыфгыабэ исыгъ, ащыщхэр Улэшыгъэ Куачлэхэм, адрэхэр хэгъэу клоцл фохэмклэ кыулыкъум ахэтыгъэх. Рустам щысэ зытырихын икыун илагъ, ятэ зэрэфэлъэклэу патриотизмэ хэлъэу ыплугъ. Ахэм ялъагъо зэрэрыклоштым ицыхъэ телъэу спортым пылъыгъ.

— Щысэ зытесхын хулыфгыгъэхэр тиллакьо мымаклэу хэтых, ахэм зэклэми дзэм кыулыкъур шахыгъ. Сэри ауж зыкысымыганэу сыныбжэ кызыссым, 2008-рэ илэсым, дзэм сыкыуагъ. Нэужым зэзэгъыныгъэм сыклэтхагъ «прапорщик» цлэр кысатыфэ кыулыкъур схынуэ. Гухэкл нахъ мышлэми, прапорщикхэр агъэмэклэнхэ фаеу хуи, палъэр зысэхым сакъыхэкыжыгъ. Полицием тлэклурэ лоф щыслагъ, нэужым сиунэе лоф псэолъашынымклэ езгъэжыагъ, — кыулагъ Рустам.

Хэушъафыкыгъэ дзэ операциер аублагъэу тигушылэгъу зызэхехым, рэхъатэу щысышъугъэп. Хэгъэгум ыпашъхэклэ

пшъэдэкыжыгъэу илэр дэгъоу кыгурылоу щытыти, зэзэгъыныгъэ шлыклэм тетэу кыулыкъу ыхынуэ клэтхагъ. Апэ «клэпсэжыем» зызэпырэкым снайперэу ахэтыгъ.

— Сыздаклорэм щынагъоу сшъхъарытыщтыр кыызгурылозэ а унашъор сшыгъэ ыкыи ащ сырэгущо. Хэгъэгум сызщыпсэурэм лэпылэгъу ищыклагъэу, ищынэгъончыагъэ къэтыухъумэн фаеу зыщыхъугъэм гупсэфэу унэм сисын слъэкыгъэп. Хэтрэ хулыфгыи ипшъэрыль ыгъэцэклэн фаеу сэлъытэ. Шыпкыгъ, дзэ операцием ухэт зыхъуклэ, уапэклэ гухэлъышлур зыфэбгъэуцужыын плъэкырэп, анахыбэми, непэ хушт закъор ары угу иуубытэрэр. Синасып кыхыи, апэ сызклэтхэгъэ зэзэгъыныгъэр сыухи, псаоу тадэжэ сыкэкложыгъ. Тлэклурэ зызгъэпсэфи, мэкъуогъум джыри ятлонэрэ палъэм сыклэтхагъ, кыауэрэ дзэклолхэр госпитальхэм ясэчаллэх, — хигъэунэфыкыгъ дзэкыулыкъушлэм. Джащ фэдэу тигушылэгъу кыхы-

гъэщыгъэхэм ащыщ теубытагъэ хэлъэу Хэгъэгур кыуухъумэныр кызырэхыгъэр. Унагъо ил, ишъхъэгусэрэ ежыррэ шъэуитлэу зэдаплэ. Щысэшлоу ахэм аригъэлъэгъурэмклэ патриот шыпкыгъэ хунахэм ар щэгугъы.

Шъугу къэдгъэкыжыин, УФ-м и Улэшыгъэ Куачлэхэм зэзэгъыныгъэклэ кыулыкъур ащызыхыщт цыфхэр республикэм идзэ комиссариатхэм арагъэблагъэх.

Зэзэгъыныгъэ шлыклэм тетэу кыулыкъу зыхыгъэрэм УФ-м зыкыуухъумэжынымклэ и Министерствэ зэтыгъо ахыщэ тынэу сомэ мини 195-рэ ыкыи республикэм — сомэ мин 200 ареты. Ащ кыхэхъо зыщыпсэурэ чыплэм щыгъэнэфэгъэ ахыщэ тедзэр, ар район пэлчэ щызэфэшъаф.

Зэзэгъыныгъэм клэтхэгъэ кыулыкъушлэр хэушъафыкыгъэ дзэ операцием щылэ

зыхъуклэ, мазэ къэс сомэ мини 195-м кышгъэжыагъэу кыраты, званиеу илэм елытыгъэу ащ кыхэхъо. Джащ фэдэу зэпэуцужыгъэм, чыплэ плъырхэм ащылэхэм, пыим итехникэ зэхэзыкыутэхэрэм нахыбэ афыхагъахъо. Хэушъафыкыгъэ дзэ операцием хэлэжыгъэрэм ыкыи ахэм яунагъохэм социальнэ фэгъэклотэныгъэ зэфэшъафхэр афагъэнэфэгъэх.

ИШЫНЭ Сусан.

Сурэтыр А. Гусев.

Ашлагъэр бэ

приоритет2030^

Урысыем гъэсэныгъэмклэ и Министерствэ ипрограммэу «Приоритет 2030» зыфилорэм икомиссие зэхэсыгъо илагъ, ащ игъэцэклэн хэлэжыгъэр командэу Адыгэ къралыгъо университетым илэм лофэу ышлагъэм зэфэхысыжыгъэр кыфишыгъэх.

Адыгэ къралыгъо университетым иректорэу Мамый Даутэ кызыри-лотагъэмклэ, ииндустриальнэ лофшлэгъухэр кыщэллэгъэнхэмклэ университетыр гупчэ хуыгъэ, ахэр ары апшъэрэ еджаплэмрэ бизнесимрэ зызыпыхэрэр, шъолпырым иинвестиционнэ зытет зыгъэпсыхэрэр ыкыи инновационнэ хэхъоныгъэхэр езыгъэшлэхэрэр.

«2023-рэ илэсым Адыгэ къралыгъо университетым зэхъокыныгъэу щытшыгъэхэм апкэ кыкыкыу индустриемклэ тилофшлэгъухэм агупчэ тыхъугъ, ар типроект пэрытхэр дгъэцэклэнхэм пае кыызфэдгъэфедагъ. Зэхъокыныгъэмэ яшлуагъэклэ университетыр нахъ къашлэжы хуыгъэ, цыхъэу кыфашырэм зыкылытыгъ. Мы илэсым тилпшъэрэ еджаплэ кыхалъхыгъэ мылыкур процент 76-клэ нахыб, ащ щыцыхъ ТОП-10 IT-лофшлэн къэзытэу Урысыем щылажыгъэрэм проектэу адэгъэцэклэхэрэр», — кыхыгъэщыгъ Мамый Даутэ.

Зэфэхысыжыгъэр клэлэу:

Стратегическэ проектэу «Хысапыр: епллыклаклар» зыфилорэм игъэцэклэн елытыгъэу гурыт еджаплэмэ яклэлэ-егъаджэхэу афимыкыуштыгъэхэм нахъ аналэ атырадзагъ. Сэнауыгъэ зыхэлэ клэлэеджаклохэр тапэклэ кыхыгъэщы-гъэнхэмклэ ар зы лофыгъошлэу.

Проектэу тлупшыгъэхэр ыкыи дгъэцэ-клагъэхэр:

«Клэлэегъэджэ десант. Адыгеим пае клэлэегъаджэ», ииндустриальнэ лофшлэгъоу ыкыи гъэсэныгъэ платформэу «Школково» зыфилорэр тигъусэу ыкыи Адыгэ Рес-публикэм гъэсэныгъэмклэ и Министерствэ тилэпылэгъоу тэгъэцэклэ. Зэфэхысыжыгъэр:

шъолпырыр зыщыкыуштыгъэ клэлэегъа-джэхэм япчъагъэ проценти 10-клэ нахъ маклэ тшлыгъэ.

«Хысап сэнауыгъэр ыкыи хысап гъэсэныгъэр» — клэлэегъаджэхэр егъэ-джэжыгъэнхэм ыкыи гъэхъазырыгъэнхэм ипрограмм, хысапымклэ сэнауыгъэ зыхэлэ клэлэцыкыушхэр кыхыгъэщыгъэнхэм фытегъэпсыхыагъ. Кыблэ Урысыем ишъолпыриймэ яапшъэрэ еджаплэмэ къарыкыгъэ студент 25-мэ ащ зышагъэ-хъазырыгъ.

Клэлэегъаджэу апшъэрэ еджаплэм кычылитлупшырэм илофшлэн зыфэгъэхы-гъэщтым зыкыи еклопаклэ хэлъхыгъэныр.

Курсэу «Хысапыр зэклэмэ апае» зыфилорэр гъэсэныгъэ программэхэм афэгъэхыгъ.

Телеграм-ботэу «Хысапым иупчлэхэр» зыфилорэр зэхэгъэуцугагъ ыкыи афагъэ-хыгъэ я 6-рэ классым исхэм, ащ авторскэ къэшлыни 100 хэт, методическэ лэпылэгъуи ягъус.

Стратегическэ проектэу «Мылэрысэ клэир» ИТ лъэныкъом фытегъэпсыхыагъэу щыт, мэкъумэщ ыкыи биотехнологиехэм афэгъэзагъ. А проектым игъэцэклэн пэлухъанэу 2023-рэ илэсым сомэ миллион 57-рэ кыдалытагъ, лофшлэгъуи 7 гъусэу ил.

«Къэкылырэмэ ягенетикэ ыкыи агробио-технологие» зыфилорэ магистратурэр кызылэуахыгъ. Ащ кыкылэлъэулыгъэр компаниеу «Прогресс Агро».

Апшъэрэ еджаплэ 40-мэ ачлэс студент 200-мэ гъэсэныгъэ тедзэмклэ егъэджэнхэр аклугъэх, ар отраслевой лофшлэгъухэм адэгъэцэклагъэ хуыгъэ.

Мэхъанэ зилэ мэкъумэщ микроорга-

низмэхэм яцифрэ каталог агъэпсыгъ, мэкъу-мэщым ыкыи биологическэ ушэтынхэр шлыгъэнхэм ар афэлорышлэщт.

Стратегическэ проектэу «Адыгеир — псауныгъэм ишъолпыр» зыфилорэм елытыгъэу шлэныгъэ-методикэр агъэпсы, шъолпырым щыпсэурэмэ ягъашлэ нахъ кыхыгъэ шлыгъэным ар тегъэпсыхыагъ.

Адыгэ къралыгъо университетым нэмыкы проектыбэ шагъэцэклагъ, анахъ мэхъанэ ин зэрэтырэ проектыр «Адыгеим ыгу» зыфилорэр ары, республикэр

зыщыкларэ лофышлэхэм ягъэхъазырын дэлажэ зышлоигъохэм а лофыгъор агъэ-цаклэ.

«Приоритет 2030» зыфилорэ програм-мэмклэ апшъэрэ еджаплэхэу сомэ миллион 100 грантклэ кызыратыгъэхэм кыкылэлъыкларэ едзыгъом сомэ милли-ардым нэс къафатлупшын алъэкышты.

Ащ фэдэ унашъохэр зашлыщтхэр тыгъэгъэзэ мазэр ары.

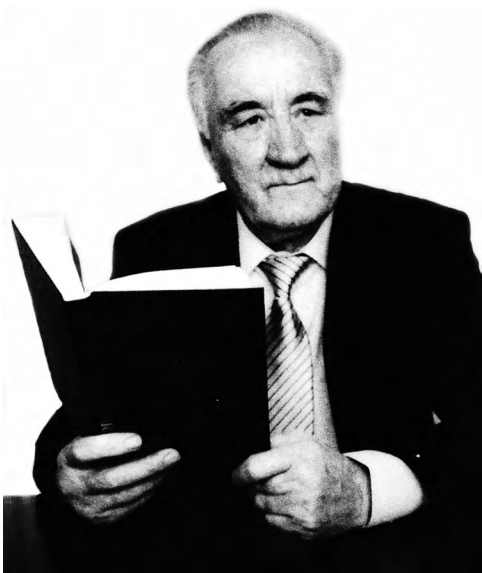
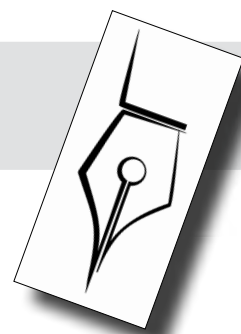
Адыгэ къралыгъо университетым ипресс-кыулыкъу

AK&V

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналистэу
Лэхъусэжъ Хьаджэрэтбий кызыхъугъэр ильэс 90-рэ хъугъэ

Ишлушлагъэ гъунэнчъ

Зигугъу къэсшыщтыр игупсэ Адыгеим ыкӀи кӀош республикӀэхэм журналист лӀпӀэ-лӀсэ дӀдӀкӀэ зыцӀэ цызӀлыгъу, лӀфыр «кӀэзыгъэгушӀыщтыгъу», мафӀэ кӀэс тхӀэн-гупшысӀэн мыухыжӀым гуӀпӀэ хигъуатӀэу зӀшӀозыхыщтыгъу, «Адыгэ макъэм» ильӀэ-сипшӀ пчӀагъэм щытхъу хӀӀӀӀ лӀф цызышлагъу, очеркист гъшӀлӀгъоныгъу Хьаджэрэтбий ары.

ыгъӀэцӀкӀӀӀ ылӀӀӀыщтыгъ. Хьаджэрэтбий шӀӀӀ зӀтӀт дӀгъу илагъ, шӀырытӀэу, гупсӀфӀэу, лӀфым сыдигъуи ыгу факӀлоу щытыгъ, итхын зиухыкӀӀ, мыгумӀкӀыхъу, макӀӀу кӀӀшӀуикӀызӀ коридорым кыры-кӀоштыгъ. лӀфшӀӀӀӀӀ ыгъӀэгуажыхӀэрэм ашыщыгъӀ, тхӀӀӀӀ кыдӀхъугъэм фӀдӀӀ, лӀӀшӀӀӀӀӀ кӀӀсӀагъ. УшхъагъунчӀӀӀу сыд фӀдӀӀӀ лӀфшӀӀӀӀӀ гъӀзӀтӀым чӀӀӀӀӀӀ егугъоу ышӀӀӀӀӀӀ: фотоаппаратыр шӀоӀхӀӀӀагъу, ручкӀӀмрӀэ блокнотымрӀэ ылыгъу гъӀтхӀэ лӀжыгъӀӀ хӀӀӀӀагъуи, бжыхъӀэ лухыжыгъоми командировкӀэ кӀоштыгъ. КызырӀӀӀыжыгъу кыхыгъӀӀ материӀалыр зӀкӀӀ ытхыжыщтыгъ. ЛӀӀхъу-сӀӀжъ Хьаджэрэтбий изакоу кыбгъӀӀ-нагъӀми, зӀкӀӀ гъӀзӀтӀыр ышӀӀӀӀӀӀ иго фифӀӀӀӀӀ, джарӀу лӀфшӀӀӀӀӀӀӀагъ, ар узыкӀырыплӀын нахыжъ гъшӀлӀгъоныгъ. Непи анахъ згъшӀлӀгъожырӀэр зӀрӀ-мыпшӀыщтыгъэр ары. НӀгу зӀхӀӀыгъӀӀ рӀхъатӀу, ыгукӀӀ зыфаер, шӀоигъор ышӀӀӀ, цыф пшӀхъӀагъ сигъунӀгъу лӀышхор.

Хьаджэрэтбий ШӀӀуджӀӀн районим ит кӀуаджӀу МамхыгъӀэ шӀӀӀогум и 25-м 1933-рӀэ ильӀӀӀӀӀ кышыщыгъу. МамхыгъӀэ гурыт еджапӀӀэр кызыуым, АдыгӀэ кӀӀӀӀӀыгъо кӀӀӀӀӀӀӀӀӀ институтым щеджагъ. 1958-рӀэ ильӀӀӀӀӀ ищӀӀӀ мӀзӀ хӀӀу гъӀзӀтӀӀу «СоциалистическӀэ Адыгеим» лӀфшӀӀӀӀӀӀӀ щыригъӀӀӀагъ. 1966 — 1978-рӀэ ильӀӀӀӀӀ ШӀӀуджӀӀн район гъӀзӀтӀым иредакторыгъ, ащ ыужым хӀӀу радиокомитетым лӀф щышлагъ, район

гъӀзӀтхӀэр зӀхъуытагъӀӀ хӀӀу типо-графием кышыдӀзгъӀкӀыщтыгъӀ купым ипӀӀагъ. 1994-рӀэ ильӀӀӀӀӀ «АдыгӀэ макъэм» иредакцие кыгъӀӀӀӀыгъу, редакцием культурӀӀмкӀӀ, зӀдӀӀкӀынымкӀӀ иотделхӀэм япӀӀагъ, пшӀӀӀӀӀӀӀ зыхы-рӀэ секретарь лӀнатӀӀӀри щигъӀӀӀӀагъ. АужырӀэ уахътӀэм редакцием мӀкӀу-мӀ-щымкӀӀ иотдел ипӀӀагъ. Хьаджэрэтбий хӀӀу, республикӀэм идахӀэ языгъӀӀӀӀӀ цыф зӀфӀӀӀӀӀафӀыбӀэм афӀтхӀӀӀӀ икӀӀ-сагъ ыкӀи кыдӀхъуштыгъ. АдыгӀӀӀӀ кӀаӀӀӀӀ лӀкӀӀӀыгъу. Хьаджэрэтбий художественнӀэ кӀӀӀӀӀӀӀӀ тхыгъӀӀӀ зыдӀт тхыӀӀ цыкӀур ыкӀи тхыӀытӀӀу хъур лӀфшӀӀӀӀӀӀӀӀ — «Шышлагъ» ыкӀи «Шышлагъ-2» зыфилӀӀӀӀӀӀ 2007-рӀэ ыкӀи 2008-рӀэ ильӀӀӀӀӀ кыдыгъӀӀыгъӀӀ. МыхӀэр Адыгеим ис цыф пӀӀытхъу зышӀушлагъӀ гъунӀнчӀӀӀӀ афӀгъӀӀыгъӀӀ, ахӀэр мӀкӀуӀмӀӀӀӀӀӀ, врачых, кӀӀӀӀӀӀӀӀӀ гъӀдӀжӀӀ, агрономых, пшынӀӀӀ цӀӀӀыӀӀ, кӀӀӀӀуакӀӀӀ, инженерых, шӀӀӀыгъӀӀ-лӀжыых, журналистых, спортсменых... А зӀкӀӀӀӀӀ ежъ гукӀӀӀ алыӀӀӀӀыныр, агоуцӀӀӀы кыдӀхъуштыгъ. ЛӀӀхъусӀӀӀ Хьаджэрэтбий зӀрӀӀжурналист хыӀӀӀӀӀӀӀ ФӀдз кыщегъӀӀӀагъӀу ПсӀӀытыку нӀсыжыгъу ащӀӀӀӀӀагъ, джарӀу ыпсӀӀ ифабӀӀ иадыгъ лӀӀӀӀӀӀӀӀ цӀӀӀӀӀ хигӀ-щагъ, ишӀушлагъӀ гъунӀнчъ. УнӀгъо тынч дахӀ илагъ, ыкӀӀӀ зӀкӀӀӀӀӀ ЗӀур исӀабыеу лӀӀшӀӀӀӀӀ зӀжӀӀӀӀыгъэр кылыгъӀӀӀыныр инасып кыуытыгъ.

Ауми, мы кӀӀӀӀӀыгъӀӀ псӀӀӀӀӀ кӀа-хӀӀыдыкӀӀӀ, зыӀӀӀӀӀ илагъӀӀ икӀуадж — ти МамхыгъӀ, усӀӀ дахи фитхи, «Шышлагъ» зыфилӀӀӀӀӀӀ аӀӀӀӀ тхыӀым кы-дыгъӀӀӀагъ.

Си Мамхыгъ

НепӀӀӀ мӀфӀаӀӀӀм уегъӀӀӀӀӀӀӀ, УикӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ о кыпфӀӀӀӀӀ. ОгъӀшӀӀ, олыӀӀӀӀӀ непӀӀ уихъӀӀӀ, Уищытхъу лӀуатӀӀ типсыхъоу Фарз. МамхыгъӀу сикӀӀӀӀӀӀӀ гупс, ФӀрзӀ лӀушӀӀ узыӀӀыӀӀ. МамхыгъӀу сикӀӀӀӀӀӀӀ дышъ, УицӀыфхӀӀ лӀжӀӀӀӀӀӀӀ lапшъ. ЛӀӀӀӀӀӀӀ ехъугъу пӀӀӀӀ МамхыгъӀ, ИльӀӀӀӀӀ уитарихъ лӀӀӀӀӀӀ...

ЛӀӀхъусӀӀӀ Хьаджэрэтбий шӀур ылӀӀ-жыгъу, цыф кызырӀыкӀӀӀӀӀ ядахӀэ ыӀуатӀу щыӀагъ, ежъ ышӀхъӀӀӀ хӀӀыгъӀӀӀ шӀум, орденӀу «Знак Почета» зыфилӀӀӀӀӀ, медалхӀӀӀ, АР-м и КӀӀӀӀӀыгъо Совет — ХасӀм и Щытхъу тхыӀ кыфагъӀӀӀӀӀ-шагъӀӀ, «АР-м изаслуженнӀэ журналист» зыфилӀӀӀӀӀ кыфаусыгъ, ШӀӀуджӀӀн рай-онӀу кызыщыхъугъу, зыщӀӀӀӀӀӀӀ ицӀыф ГъӀшӀуагъ.

УзыкӀырыплӀын цыф дахӀу тыгу кы-нагъ тинахыжъ лӀӀӀӀӀ, мыпшӀыжыгъу иадыгъ лӀӀӀӀӀ фӀӀӀӀӀӀӀ Хьаджэрэт-бий. ЩыӀагъӀӀӀ, ыныбжъ мы мафӀӀэм ильӀӀӀ 90-рӀэ хъуштыгъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Тыжыын медалым итын аублӀӀӀыщт

2023 — 2024-рӀэ еджӀӀу ильӀӀӀӀӀ гурыт еджапӀӀӀӀӀ зӀхъокӀыны-гъу афӀӀхъугъӀӀӀ ащыщ я II-рӀэ шъуашӀӀ зилӀ медалхӀӀэр аратыхъу зӀраублӀӀӀыщтыр.

Шъугу кӀӀӀӀӀӀыжыын 2014-рӀэ ильӀӀӀӀӀ УФ-м просвещени-емкӀӀӀ и МинистерствӀэ еджапӀӀӀ кӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ дышъӀ медал нӀмыкӀ арамытыжыӀӀӀу унашъо зӀришӀыгъагъӀӀ.

АужырӀэ ильӀӀӀӀӀӀӀ аттестат-ым зы предметымкӀӀӀ е тӀумкӀӀӀ оцӀӀӀӀӀ «4» зыхӀтхӀӀ фӀӀӀӀӀӀӀӀ зыпӀӀӀӀӀ зы яӀагъӀӀ. Мы ильӀӀӀӀӀ ижъоныгъокӀӀ мӀзӀ УФ-м просвещениемкӀӀ имини-стрӀу Сергей Кравцовым ты-жыын медалхӀӀэр араты зӀрӀ-хъужыщтыр кыӀуагъ. Ащ ша-пхъу пылхӀӀӀ лӀоныгъом и 29-м кыгъӀӀӀӀӀӀӀӀ.

ДышъӀ ыкӀи тыжыын медалхӀӀэр гурыт еджапӀӀӀ кӀӀӀӀӀӀӀӀӀ афӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ша-пхъу пылхӀӀӀ мы мафӀӀӀӀ тӀ-щыгъӀӀӀӀӀ АР-м гъӀӀӀӀӀӀӀӀӀ

шӀӀӀыгъӀӀӀӀӀ и МинистерствӀэ. ЫпӀӀӀ ильӀӀӀӀӀ афӀӀӀӀӀ ды-шъӀ медалыр кӀӀӀӀӀӀӀӀ пӀае еджӀӀӀӀӀӀ гъӀӀӀӀӀӀ инхӀэр кӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ашӀӀӀӀӀ, «5» зӀкӀӀӀӀ еджӀӀӀӀ, зыкӀӀ кӀӀӀӀӀ-гъо ушӀӀӀӀӀӀӀӀ яшӀӀӀыгъӀӀӀ кӀаушыхъӀыжыӀӀӀ фае. ШӀӀӀӀ имыӀӀу урысыбзӀмкӀӀ ыкӀи ащ нӀмыкӀ зы предметымкӀӀӀ анахъ макӀӀу балл 70-рӀэ кырыхыӀӀӀу щыт. Базово хысапыр кыхыззы-хыхӀӀӀӀ балл 5 кӀахыӀӀ фае. ДжӀӀ фӀдӀӀ кӀӀӀӀӀӀӀӀ зӀфӀ-хысыжъ ушӀӀӀӀӀӀ зытыхӀӀӀӀ-ми «5» нахъ макӀӀ кӀахыӀӀӀу щытӀӀ.

Я II-рӀэ шъуашӀӀ зилӀ, тыжыын медалыр зыфагъӀӀӀӀӀӀӀӀ дӀгъоу еджӀӀ, зы предметымкӀӀӀ е предметитӀумкӀӀ оцӀӀӀӀӀ «4» зилӀӀӀ ары. ШапхъӀӀӀ адишӀӀӀ

урысыбзӀмкӀӀ ыкӀи ежъ кыхы-хырӀ зы предметымкӀӀӀ зыкӀ кӀӀӀӀӀӀӀ ушӀӀӀӀӀӀ анахъ макӀӀу балл 60 кӀахыӀӀӀ фае.

Аттестатым игъусӀу медалхӀӀэр еджапӀӀӀ кӀӀӀӀӀӀӀӀӀ аратыжыщтых. ЗӀрагъӀӀӀӀӀ рӀӀмкӀӀ, тыжыын медалъ зилӀ ныбжыкӀӀӀӀ ашӀӀӀӀ еджапӀӀ-хӀэм ачӀӀӀӀӀӀ пӀае фӀӀӀӀӀӀӀ-тӀӀӀӀ, балл тӀӀдӀӀӀӀӀ ялӀӀӀӀ, ар зыфӀдӀӀыщтыр бӀӀ темышӀӀӀу кӀӀӀӀӀӀӀ.

Тыжыын медалым итын зӀ-раублӀӀӀыжыгъу фӀӀӀӀӀыгъу ны-тыхӀӀ гыцӀыгъу тафӀӀхъу, яшӀӀӀ кыраӀӀӀыкӀыгъ.

— КӀӀӀӀӀӀӀӀӀ нахъ дӀ-гъоу еджӀӀӀӀӀӀ ишӀуагъӀ кӀӀӀӀӀӀ тыжыын медалым итын кызырӀӀӀӀӀӀӀӀ. Гурыт еджапӀӀӀ оцӀӀӀӀӀ «4» зы пред-

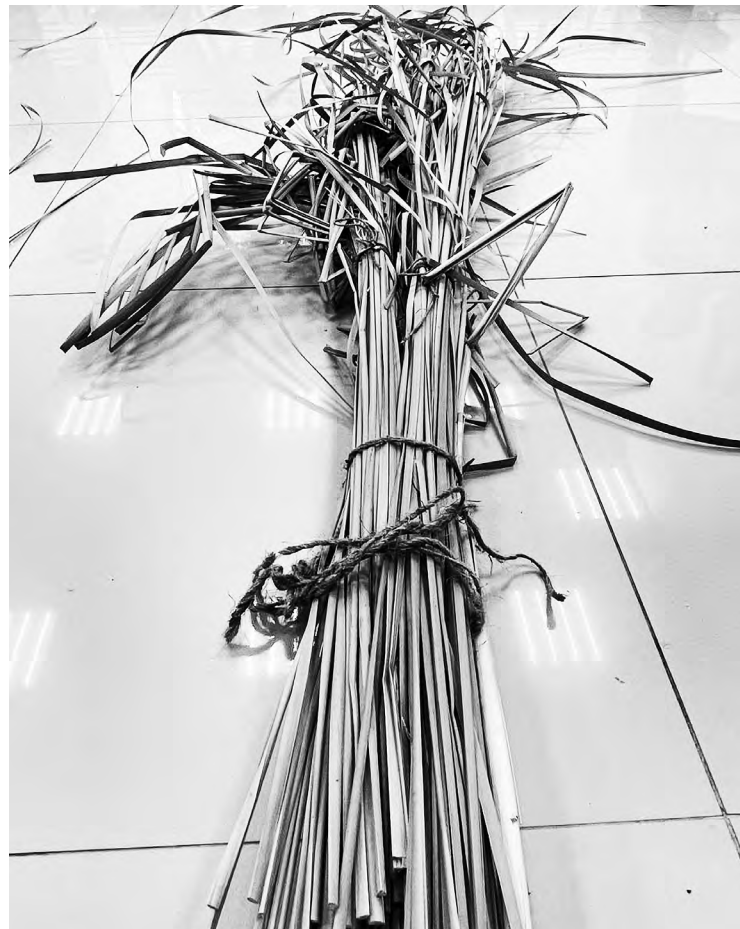
метымкӀӀӀ е тӀумкӀӀӀ хӀтӀу кӀӀу-ухыныри лӀшӀӀӀӀӀ. ИльӀӀӀ пчӀа-гъӀӀ гъӀӀӀӀӀ ашӀӀӀӀ зӀрӀ-джагъӀӀӀ джы фӀӀӀӀӀӀӀӀӀ кызырӀӀӀӀӀӀӀӀӀ зызӀхӀ-тӀӀӀӀ, тигуӀӀӀ хъугъӀ, — **elo я 10-рӀэ классым щеджӀӀӀ пшӀӀӀӀӀӀӀӀ янӀу ФатимӀ.**

— Тыжыын медалым итын кызырӀӀӀӀӀӀӀӀӀ кӀӀ-лӀӀӀӀӀӀӀӀӀ дӀгъу дӀд, сыда пӀӀӀӀ дышъӀ медалыр кӀахы-нымкӀӀӀ зы предмет горӀ кӀафӀ-

хыӀӀӀӀ кӀӀӀӀӀӀӀӀӀ кы-хыкӀы. Ар еджапӀӀӀ кӀӀӀӀӀӀӀӀӀ-кӀи, ны-тыхӀӀӀ гухӀӀӀ мӀхъу. СипшӀӀӀӀӀӀӀ дӀгъоу еджӀ, ау зыгорӀӀӀ дышъӀ медалым нымыгъӀӀӀӀӀӀӀ, тыжыӀӀӀ кыӀӀӀӀӀӀ, ащи гугъӀӀӀӀӀ кыӀытхытхы. ЗыфӀӀӀ ашӀӀӀӀ еджапӀӀӀ чӀӀӀӀӀӀӀӀ лӀӀӀӀ-гъу кыфӀӀхъуӀӀӀ сӀӀӀӀӀ, — **elo я 9-рӀэ классым ис пшӀӀӀӀӀ-жыӀӀ янӀу СусанӀ.**

ДЕЛӀКЪО Анет.

ШоблэшIхэм ягъэсапI

(ИкIаух).

изэфэхьысыж дахэ мы мафэхэм цыфхэм апашхэ кырильхыагъ. КультурэмкIэ Министерствэм исурэт кыгъэгъуапIэу Мыекъуапэ дэтым Iэпэлэсэм ышIыгъэ плуаблэхэм якъэгъэлэгъон кыщызылаухыгъ. Тыгъэгъазэм и 10-м нэс ащ Iоф ышIэшт.

ЯтIонэрэ десэм къекIолагъэхэм тимылъэкъэгъухэри ахэтыгъэх. АшлогъэшIэгъонэу плоблэ гъэсаплэм ахэри къэкIуагъэх. «ЕгъашIэм Адыгеим тыщэпсэу, адыгэхэм тахэс, якультурэ изы Iахэу щыт плуаблэхэр. Музейхэм тачIэхыагъэми, кыгъэгъэгъуапIэхэм тьякIолагъэми, а пкыгыо дахэхэр тэлъэгъух, уяплы кьодыеми, уагъэрэхыаты, зы фэбагъэ горэ кьабгъодэкIы. Ар о плэшхытIукIэ пшIыныр зымыуасэ щыIэп. Арышъ, зэгъэшIэнэу сыфаеу сыкъэкIуагъ», — кыхегъэщы Каменномостскэм искусствэхэмкIэ иеджаплэ илофышIэу Альбина Козменкэм.

ГьукIэ Замудин плоблапхэхэр зэрэгъэхьа-зырыштхэр IупкIэу, гурылогъошIоу кылуатэзэ, кыгъэгъагъозэ IутIэн гъушъыгъэр ыгъасэхэрэм аригъэгъошIыгъ. Iофыр кьинэп, ау щэлагъэ ищыкIагъ ыкIи бгъэтэрэзыным пae ишIыкIэ ущыгъозэн фae, ар зыщызэрагъэшIэн гъэсаплэ щыIэ хьугъэ. ЕджакIохэм плоблапхэхэр агъэхьазырыгъэх, джы кыкIэлъыкIошт десэм блэным фежъэщтых.

ТIЭШЪУ Светлан.

Сурэтхэр авторым иех.

IофшIэныр щынэгъончъэным фэIорышIэ

IофшIэныр щынэгъончъэным епхыгъэ джэгунэу «Герои в касках 2023» зыфилорэр апэрэу Адыгеим щыкIуагъ. IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхьоныгъэмкIэ Министерствэм АР-м ипрофсоюзхэм я Федерацие илэпылэгъоу Iофтхьабзэр зэхыщагъ.

IофшIэныр къэухъумэгъэнымкIэ джэгун шьуашэм илэу рагъэкIокIыгъэ Iофтхьабзэм хэлэжыагъэх АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ икъулыкъу, гъэсэнэгъэ учреждениехэм, Адыгэ къэралыгъо университетым, «Газпромом» ялофышIэхэр ыкIи сатыум епхыгъэ организациехэм ялыкIохэр. ЗэкIэмкIи ахэр команди 6-у зэтеуыгъагъэх.

Iофтхьабзэм къекIолагъэхэм шIуфэс гушIэлэхэмкIэ закыфигъэзагъ АР-м IофшIэныр социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэ игуадзэу Даур Руслъан.

— Джэгун шIыкIэм тетэу Iофтхьабзэр апэрэу зэхэтэщ. IофшIэныр щынэгъон-

чъэнымкIэ пшъэдэкIыж зыхьырэ организациехэм ялофышIэхэм Iэпэлэсэнэгъэу алэкIэлъыкIэ зэхьожьынхэм, мы лъэныкъомкIэ шIэныгъэу ялэхэр улпэкIугъэнхэм Iофтхьабзэр афэIорышIэ. Тапэки ар лъыдгъэкIотэным тыпылщыт. Сыда плэмэ республикэм иорганizationsхэм IофшIэныр щынэгъончъэу ащызэхэщэгъэным, джащ фэдэу IофышIэм ипсауныгъэ къэухъумэгъэным министрствэм лъэшэу ыналэ тет. IофшIэным ыпкъ кыкIэу цыфхэм шъобжхэр атешагъэ мыхъунхэм фэшI семинархэр, конференциехэр ыкIи нэмыкI узыгъэгъозэрэ Iофтхьабзэхэр министрствэм

Теклоныгъэ кьидэзыхыгъэхэр

ренэу зэхещэх. Тэгугъэ мы лъэныкъомкIэ Iоф зышIэхэрэм Iэпэлэсэнэгъэу, шIэныгъэу алэкIэлъхэм зэрахагъэхьоштым, — кылуагъ министрэм игуадзэ.

Министерствэм испециалист шъхьалэу Елена Баховам кызызериуагъэмкIэ, джэгун шьуашэм илэ Iофтхьабзэр зыфэгъэхьыгъэр IофшIэплэ чIыплэхэр щынэгъончъэу щытынхэмкIэ, хэушъхьафыкIыгъэ щыгъынхэм ягъэфедэнкIэ

шIэныгъэу алэкIэлъхэмкIэ, нэмыкIэхэмкIи командэхэр зэнэкъокъунхэр ары. Мы Iофтхьабзэм ишIуагъэкIэ организациехэм ялыкIохэр зэрэшIэщтых, IофшIэнымкIэ Iэпэлэсэнэгъэу алэкIэлъхэмкIэ зэхьожьыщтых.

КИАРЭ Фатим.

Сурэтыр IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхьоныгъэмкIэ Министерствэм кытIэкIигъэхьагъ.

Ухьазырыныгъэ дэгъу кьагъэлъэгъуагъ

2023-рэ илэсым шэклогум и 24-м «диверсионнэ-разведывательнэ купым» иIофшIэн кызытэгъэуцогъэным фэгъэхьыгъэ команднэ-штаб егъэдженхэр Адыгэ Республикэм и Оперативнэ штаб ригъэкIокIыгъэх.

Гухэлъэу ялагъэм кыпкырыкIыхэзэ «террористхэр» диверсионнэ-разведывательнэ купым хэтхэу УФ-м и УIэшыгъэ КIуачIэхэм ядзэ псэуалъэхэм террористическэ актхэр ащызэрахьанхэ фэягъ.

АР-м и Оперативнэ штаб иунашьокIэ

зэхэщэгъэ команднэ-штаб егъэдженхэм кьакIэлъыкIоу «диверсионнэ-разведывательнэ купым» иIофшIэн кызытэ-рагъэуцагъ.

Егъэдженхэм адакIоу къулыкъу зэфэшъхьафхэм язэпхыныгъэ, джащ фэдэу оперативнэ штабым иамалхэр ыкIи

ыкIуачIэ кызыфагъэфедэхэзэ, купым хэтхэм ухьазырыныгъэ дэгъу кьагъэлъэгъуагъ.

Iофтхьабзэм хэлэжыагъэх щынэгъончъэнымкIэ федеральнэ къулыкъум, хэгъэу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэм

ыкIи Лъэпкъ гвардием ягъэлорышIаплэхэу АР-м щылэхэм ялыкIохэр.

ЩынэгъончъэнымкIэ федеральнэ къулыкъум и ГъэлорышIаплэу АР-м щылэм ипресс-къулыкъу.

Анахь дэгьухэр къэнэфагьэх

Адыг Республикам искусствэхэмкэ икэлэцлыкү еджаплэхэм лоф ащызышлэрэ клэлэгьаджэхэм яметодическэ лофшлэнхэмкэ я XIII-рэ республикэ зэнэкьокьум изэфэхьысыжьхэр къэнэфагьэх.

Къэралыгьо программэу «Культурэм ихэхьоныгь» зыфилорэм кьыдыхэлъытагьэу искусствэхэмкэ клэлэцлыкү еджаплэу N 1-м иметодическэ гүпчэ АР-м культурэмкэ и Министерствэ илэпылэгьоу лофтхьабзэр зэхашагь.

Мы лъэныкьомкэ лоф зышлэрэ клэлэгьаджэхэм яшлэныгьэхэм ахагьэхьонь, ялэпэлэсэнэгьэкэ зэхьожьынхэр, егьэджен ыкы методическэ материалэу щылэхэм ахэгьэхьогьэныр ары пшэрыл шьхьалэу зэхэщаклохэм зыфагьэуцужьыгьэр.

Искусствэхэмкэ клэлэцлыкү еджаплэу 10-мэ лоф ащызышлэхэрэм ялофшлэгьэ 17 зэнэкьокьум кьырахьылагь. Ахэм ащыцэу 14-р пхырыкыгь. Егьэджен ыкы

методическэ лэпылэгьухэр, тематическэ, авторскэ сборник зэфэхьыафхэр ыкы лъэныкьо зэмьлэужьыгьохэм афэгьэхьыгьэ лофшлэнхэр кьырахьылагьэх.

Жюрим хэтхэм лофшлэнхэм осэшхо афашыгь. Теклоныгьэ кьыдзыхыгьэхэр ящысэтэхыплэхэу нэмыкы клэлэгьаджэхэм ялофшлэн зэхэщэшт.

А 1-рэ шьуашэ зилэ дипломыр афагьэшшошагь искусствэхэмкэ клэлэцлыкү еджаплэу N 3-м икэлэлегьаджэу Бэлла Берсековамрэ АР-м искусствэхэмкэ икэлэцлыкү еджаплэу Лъэцэрыкьо Кимэ ыцэ зыхьырым илофшлэу Эдуард Фирсовымрэ. Ятлонэрэ чыплэр кьыдахыгь Адыгькьалэ дэт еджаплэм илофшлэу Лы-лэплэ Аллэ, псэуплэу Натырбые дэт еджаплэм икэлэлегьаджэу Елена Кушнарэнкэм, АР-м искусствэхэмкэ икэлэцлыкү еджаплэу Лъэцэрыкьо Кимэ ыцэ зыхьырым илофшлэу Гьуклэ Замудин. Ящэнэрэ чыплэр фагьэ-

А. Делэкьу

шьошагь Натырбые еджаплэм илофшлэу Татьяна Гудковам.

— Ящэнэрэу мы зэнэкьокьум сыхэлажэ. Тишэныгьэхэм ахэдгьэхьоньмкэ, нэмыкьхэм ялофшлэн зэдгьэлэгунымкэ мыщ

фэдэ лофтхьабзэхэм мэхьэнэ ин я. Клэлэцлыкүхэм лоф адэсшлэныр сиклас, сэнатушыгьэ ин зыхэлхэр кьахэкьых, ахэр кьыхэдгьэщынхэр, ялэпэлэсэнэгьэнахь зедгьэушомбгьуныр ары тэ типшэрылпыр.

Анахь цыкүхэм лоф адэпшлэныр нахь гьэшлэгьонэу сэлъытэ. Ащкэ лэпылэгьухэр зэхэсэгьэуцох. Пьесэ цыкүхэм япхыгьэу клэлэцлыкүхэм лоф зэрадашлэрэр кьызылотыкырэ методическэ лофшлэнэу

згьэхьазырыгьэм уасэ кьызырэфашыгьэр сигуапэ хьугьэ. Джьыри тилофшлэн лъыдгьэкьотэшт, ащкэ амалышлэхэр тилэх, — кьытылуагь теклоныгьэ кьыдзыхыгьэхэм ащыцэу Елена Кушнарэнкэм.

Любовь Синельниковар хэлэжьагь

Уральскэ къэралыгьо клэлэгьэджэ университетэу Екатеринбург дэтым «Флагманы образования» зыфилорэ зэнэкьокьу щыкүагь.

Президент платформэу «Россия — страна возможностей» зыфилорэм ар кьыдыхэлъытэгьагь. Апшэрэ еджаплэхэм, колледжхэм, техникумхэм ястудентхэм апае ар зэхэщэ. Адыгьимкэ ащ хэлэжьагь Адыгь къэралыгьо университетым и студенткэу Любовь Синельниковар.

Урысые Федерацием просвещениемкэ и Министерствэ ипресс-кьулыкьу кьызыритырккэ, зэнэкьокьум иапэрэ уцугьо пэлуздыгьэ шлыкьлэм тетэу нэбгырэ мин 34-м ехьу хэлэжьагь.

Ахэм ащыцэу финалым ихьагьэр студент 250-рэ.

Лъэпкэ проектэу «Гьэсэнэгьэм» ифедеральнэ проектэу «Социальные лифты для каждого» зыфилорэм кьыдыхэлъытагьэу «Флагманы образования» зыфилорэр Урысые Федерацием просвещениемкэ и Министерствэ илэпылэгьоу зэхэщэ.

Гьэсэнэгьэм исистемэ лоф щызышлэрэ клэлэгьэджэ, студент анахь чанхэр кьыхэгьэщыгьэнхэр, ахэм лэпылэгьу ягьгьотыгьэныр ары пшэрыл шьхьалэу зэхэщаклохэм зыфа-

гьэуцужьырэр. Егьэджекьогьэ-саклом и Ильэс кьыдыхэлъытэгьэ лофтхьабзэу зэхэщэхэрэм мыр ащыш.

Зэнэкьокьум хэлэжьагьэхэм яшлэныгьэ кьагьэлэгуон, гьэсэнэгьэ программэхэр аклунхэ, УФ-м гьэсэнэгьэ системэмкэ илэпэчлэгьэнэ лофшлэхэм ахьанхэ амал ялэ хьугьэ.

Мафэ кьэс лъэныкьо зэфэхьыафхэмкэ ныбжьыкьлэхэм яшлэныгьэхэр кьагьэлэгуагь. Апэрэ мафэм президент платформэм ипроектхэм афэгьэхьыгьэу ныбжьыкьлэхэм гуцылэгьу

афэхьугь сатыум емыпхыгьэ автономнэ организациеу «Россия — страна возможностей» зыфилорэм ипашэ иапэрэ гуа-

дзэу Алексей Агафоновыр. Ныбжьыкьлэхэр мы мафэм зэрэзэнэкьокьугьэхэм имызакоу, творческэ мастерскойхэр кьа-күхьагьэх, мастер-классхэр афызэхашагьэх.

Зэнэкьокьум иятлонэрэ мафэ еджаплэхэм ахэт музейхэм, дзэ-патриотическэ ухьазырыныгьэм афэгьэхьыгьэу лоф ашлагь. Мы мафэм зэхэщэгьэ лофтхьабзэхэр зэкьэ хэгьэгум фэгьэхьыгьагьэх.

Ящэнэрэ мафэм Урысыем щызэлэашлэрэ клэлэгьаджэхэм зэлухыгьэ егьэджен сыхьатхэр мыхэм афызэхашагьэх. Зэнэкьокьум иаужырэ мафэ гьэсэнэгьэ системэм илэпэчлэгьэнэ лофшлэхэр илэнхэм фэгьэхьыгьагь. Клэлэгьаджэхэм ялофшлэнкэ хэхьоныгьэхэр ашлынхэмкэ къэралыгьо политикэм фэгьэхьыгьэ лекцием финалым ихьагьэхэр едэлугьэх.

С. Хэжь

Янэхэр агьэгушлуагьэх

Ным и Мафэ фэгьэхьыгьэ лофтхьабзэу бэ республикэм щызэхашагьэр. Ахэм ащыц Адыгькьалэ дэт клэлэцлыкү ыгыплэу N 3-м щыкүагьэр.

Кьэкьлорэ ильэсым гурыт еджаплэм члэхьашт клэлэцлыкүхэм клэлэпюу Хэжь Саидэ ягьусэу кьэгьэлэгуон гьэшлэгьон агьэхьазырыгь, ным фэгьэхьыгь оредхэр, усэхэр кьауагьэх, кьэшьуагьэх.

— Мэфэкьым мэхьэнэ ин етэты. лофтхьабзэр гьэшлэгьонэу зэрэзэхэтэщытым тыпылгыгь. Нэбгырэ пэпчэ янэ шлульэгьоу фырилэр, шьхьэкьлэфэныгьэу фишыгьэр кьэд-

гьэлэгуонэу тыфэягь ыкы ар дэгьоу кьыддэхьугьэу сэлъытэ, — ело Хэжь Саидэ.

Нэу лофтхьабзэм кьеклолагьэхэм ясабыйхэм зыкьызырешлэрэм ягуапэу лыппьагьэх, зэхэщаклохэм зэ-рафэразэхэр кьауагь. лофтхьабзэм икьлэхым клэлэцлыкүхэм агьэхьазырыгьэу шлухьафтын цыкүхэм гуцылэ фабэхэр атетхагьэхэу ныхэм ара-тыгьэх, сурэтхэр зытырарагьэхыгь.

Нэклубгор зыгьэхьазырыгьэр ДЕЛЭКЬО Анет.

къ. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 17, 2023-рэ илъэс
N 289

Каратэ

Медалиты кыахыгы

Мы спорт лэпкымкэ дунаим ичемпионатрэ ипервенствэрэ калэу Орел шыкыагы.

Зэнэкыкыуэм клэако афэхыгы Урысыем спортымкэ и Министерствэрэ каратэмкэ Дунэе федерациемерэ.

Зэнэкыкыуэм спортсмен 3000-м еху ахэлэжыагы. Ахэр Австрие, Азербайджан, Ангола, Казахстан, Армение, Камерун, Киргизие, Германие, Грецие, Грузие, Индие, Иран, Конго, Кубэ, Тунис, Тыркуе, нэмык кэралыгыохэм кыарыкыгы. Джащ фэдэу Урысыем ишыолыыр 83-мэ ялыкдохэм заушэтыгы.

Дунаим ипервенствэ хэлэжыагы Урысыем ихэшыпыкыгы командэ хэтыгы Адыгеим шыщ спортсмениплэ. Ахэм ятрених Владимир Васильченкэмерэ Лэустэнджел Амиррэ. Республикэм илыкдохэм медалиты кыахыгы. Илээс 12 — 13 зыныбжыхэм якуп хэтыгы Адыгэ республикэ гимназием икэ-лэеджакоу Пако Астемир дэгэу дэдэу зыкыгылэгуагы, дышэ медаль кыыхыгы. Блэкыгы илээсым зэхэжыагы дунэе зэнэкыкыуэм тикэлэ апэрэ чыплэр кыышды-

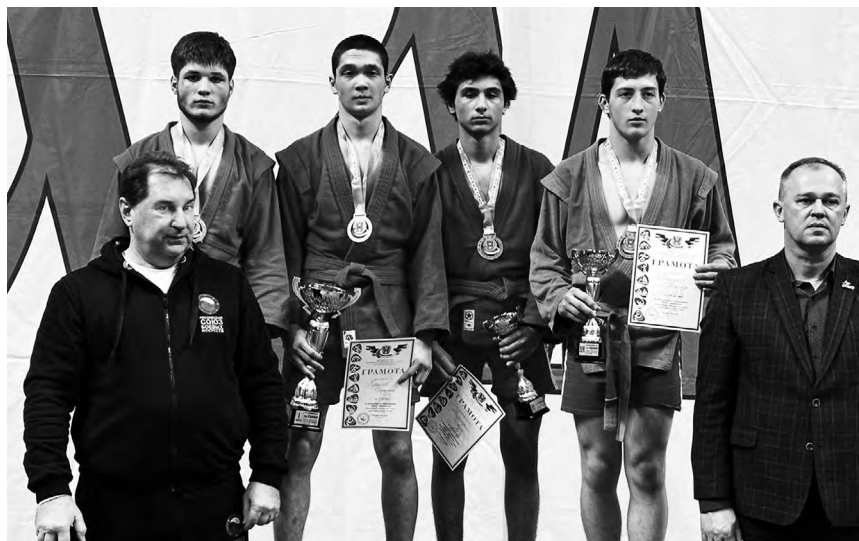

хыагы. Илээс 14 — 15 зыныбжыхэм якуп хэтыгы Лев Кубашевым джэрэ медаль кыфагышэшагы. Ар Мыекыуапэ иличееу N 19-м щеджэ.

Тыгэгазэм и 17-м А. И. Саламатиным ишлэж фэгэхыгы турнир Мыекыуапэ шызэхэщт, тиспортсменхэм ащ зыфагыхызыры.

Самбо

Гыэхыагыэхэр ашыгы

Ростов хэкум игубернатор ыцэкэ агэнэ-фэгэ шлухафтыным икыдэхын фэгэхыгы зэнэкыкыуэр шэклогум и 24 — 25-м калэу Ростов-на-Дону шыкыагы.

Самбэр спорт лэпкыуэу зычылэр илээс 85-рэ зэрэхыгыэм ихэгэунэфыкын фытегыпсыхыгы лфтыабзэм 2006 — 2008-рэ илээсхэм кэхыгы клэлэхэр хэлэжыагы.

Зэфэхысыжыхэм кызэрагылэгуагыэмкэ, Адыгеим шыщ Батмэн Амин апэрэ чы-

плэр кыдыхыгы (тренерхэр А. А. Делэкюр, А. Р. Мырзэр). Джащ фэдэу Шыхэфыж Муса ятлонэрэ хыгы (ар зыгасэхэрэр А. А. Делэкюр, С. М. Мэрэтыкюр).

Тиспортсменхэм ыкы ахэм ятренихэм тафэгүшл, тапэкигыэхыагыэхэр ашыныху афэтэлэ.

Теннис цыкыр

Росгвардием икомандэ анахы лээш

Адыгеим ихэбзэухымэкэ кыулыкыуэхэм азыфагу теннис цыклымкэ шызэхэщыгы зэнэкыкыуэм Росгвардием и Гэлорышлэплэу АР-м шылэм икомандэ теклоныгы кыышдыхыгы.

Обществэу «Динамо» зыфилорэм хэхэрэ кыулыкыуэхэр кээзыгэлэгыогэ командипшл турнирым хэлэжыагы.

Ятлонэрэ чыплэр кыдахыгы АР-м хэгэгу клоц лфхэмкэ и Министерствэ илыкдохэм,

ящэнэрэ хыгы ФСО-м иподразделениеу республикэм шылэм икомандэ.

Теклоныгыэр, хагыэунэфыкырэ чыплэхэр кыдызыхыгыэхэм шытху тхылхэр, медальхэр, кубокхэр афагышэшагы.

Кыатхэхэрэм яшлшрэ редакцием иеплыкэхэмрэ зэтемыфэнхэ атыэкышт.

Зэхышыагыэр ыкы кыдызыгыкыэр:

АР-м лэпкэ лфхэмкэ, лэкыб кэралхэм ашысэурэ тилэпкыэгыуэхэм адырлэ зэпхыныгыэхэмкэ ыкы кыбар жыгыэм иамалхэмкэ и Комитет

Адресыр:
385000
кы. Мыекыуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдышылэр:

385000,
кы. Мыекыуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кыагыхэрэр А4-кэ заджэхэрэ тхыапэху зипчыагыкэ 5-м емыхыуэхэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлэу, шрифтыр 12-м нахы цыкыунэу шытэл. Мы шапхыэхэм адимыштрэ тхыгыэхэр редакцием зэкыгэкыложыкы. E-mail: adygvoice@mail.ru

Зышаушыхыатыгыэр: УФ-м хэутын лфхэмкэ, телерадиокыэтынхэмкэ ыкы зэлы-лэсыкэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гэлорышлэплэ, зэраушыхыатыгыэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зышыахуытырэр

АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кы. Мыекыуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкымкы пчыагыэр 4033

Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2014

Хэутыным узчыкылтхэнэу шыт уахытэр Сыхыатыр 18.00
Зышыкылтхэгэхэу уахытэр Сыхыатыр 18.00

Редактор шыхыалэр Мэшлэжы С. А.

Редактор шыхыалэм игуадзэр Тэу З. Дз.

Пшэдэжыжы зыхырэ секретарыр Жакэмкы А. З.